

Projekt

DIGITALIZACE PEČOVATELSKÝCH SLUŽEB V ÚSTECKÉM KRAJI

KA 4: Studie východisek změny pečovatelských služeb

Situační zprávy za SO ORP Kadaň

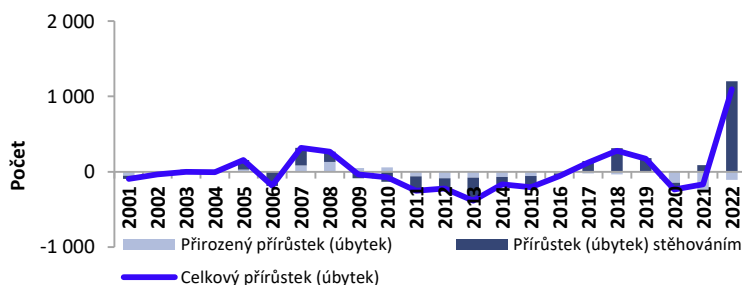
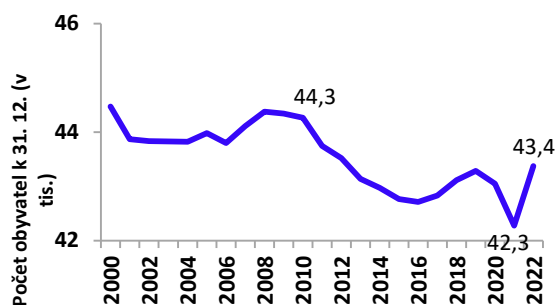
Registrační číslo projektu: CZ.10.02.01/00/23_017/0000190

Sídelní a regionální systém

- Území patří mezi nížinaté a pánevní oblasti s horským příhraničím Krušných hor a má tedy pestrou krajinu
- Okrajová součást ústecko-chomutovské aglomerace (pánevní konurbace) a hlavní sídelní osy ÚK
- Spíše nízká hustota zalidnění daná jednak absencí velkých měst, a jednak přítomností horské části Krušných hor s velmi nízkou hustotou zalidnění a osídlení; s tím souvisí také velká průměrná rozloha obcí
- Poloha na hlavní podkrušnohorské dopravní ose (poblíž silnice I/13 i železnice č. 130/140 s dobrým napojením na Chomutov a Ústí nad Labem), naopak poměrně nevýhodná dopravní poloha z hlediska napojení na centrum Čech (Praha, Středočeský kraj)
- Vysoká vyjízdka do zaměstnání a za službami mimo správní obvod (Chomutov, další města ústecko-chomutovské aglomerace, ale i Praha), což je důsledkem absence velkých měst a nedostatečné nabídky pracovních příležitostí v území

Vývoj počtu obyvatel¹

- Počet obyvatel k 31. 12. 2022 činil 43,4 tis., tj. o 1098 osob méně oproti r. 2000 (-2,5 %).
- Výraznější růst populace mezi lety 2006–2010.
- Pokles počtu obyvatel v covidových letech 2020–2021 vlivem zejména přirozeného úbytku a nárůst (2,6 %) v r. 2022 vlivem přílivu přistěhovalých z Ukrajiny. SO ORP Kadaň tak byl jedním ze tří správních obvodů s nejvyšším nárůstem počtu obyvatel mezi lety 2021 a 2022.
- Významné přírůstky stěhováním v r. 2022.

¹ Údaje sledovány za období 2000 až 2022.

Věková a vzdělanostní struktura populace

- Průměrný věk v r. 2022 činil 42,5 let (nárůst o 6,3 let oproti r. 2000).
- Index stárí v r. 2022 dosáhl hodnoty 127,7 (nárůst o 135,6 %). Ve sledovaném období ke konci roku 2022 nejvíce zestárlý správní obvody Kadaň, Bílina, Most a Varnsdorf, kde se index stárí zdvojnásobil.
- Z pohledu jednotlivých SO ORP se v roce 2022 nacházel nejnižší podíl dětí v Kadani (15,3 %) a tento obvod zaznamenal nejvýraznější pokles podílu dětí na populaci (o téměř 16 %), taktéž v případě podílů seniorů se nacházel nejnižší podíl v Chomutově, následoval Most a Kadaň. SO ORP Kadaň zaznamenal nejvyšší nárůst počtu seniorů za posledních více než dvacet let v porovnání s ostatními správními obvody.
- V SO ORP Kadaň došlo v porovnání s ostatními správními obvody k mírně nadprůměrnému nárůstu počtu osob ve věku 80+ let (+28,8 %). Podíl seniorů 85+ v tomto správním obvodu (3,4 % v r. 2022) je mírně pod hodnotou kraje (3,7 %).
- Průměrný nárůst počtu osob ve věku 80+ za celý soubor SO ORP Ústeckého kraje činí pro uvedené období téměř 23 %. K nejvyššímu došlo v SO ORP Bílina (50,5 %) a dále v SO ORP Kadaň (42,4 %). Nejvýraznější nárůst podílu seniorů 80+ byl evidován ve správním obvodu Kadaň (+46,5 %)

Tabulka 1 Ukazatele věkového složení obyvatel – SO ORP Kadaň, v letech 2000 a 2022

	2000	2022	Index změny (v %)
0–14 let (abs.)	8 092	6 638	82,0
0–14 let (rel.)	18,2	15,3 %	84,1
65 a více let (abs.)	4 386	8 476	193,3
65 a více let (rel.)	9,9	19,5 %	198,1
80 a více let (abs.)	999	1 423	142,4
80 a více let (rel.)	2,3	3,3 %	146,5
Index stárí	54,2	127,7	235,6
Průměrný věk	36,2	42,5 let	6,3 let

Pozn. Index změny = 2022/2000*100.

Zdroj: VBD ČSÚ 2024

- V rámci ÚK mírně podprůměrná, v celostátním srovnání výrazně podprůměrná vzdělanostní úroveň obyvatel (nižší podíl VŠ obyvatel, naopak vyšší podíl obyvatel se základním nebo neukončeným vzděláním), což lze přisuzovat okrajové poloze v rámci aglomerace a nepřítomnosti velkých měst, která přirozeně koncentrují pracovní místa, a tedy i pracovní síly s vyššími kvalifikací

Sociální kapitál

- V kontextu Ústeckého kraje průměrný výskyt sociálních problémů (zadlužení, exekuce, vzdělávací neúspěšnost)
- I v rámci Ústeckého kraje podprůměrná účast obyvatel ve volbách, zejména celostátních, což naznačuje nižší míru participace, občanské angažovanosti a soudržnosti

Osoby s příspěvků²

• Příspěvek na péči:

- Pokles příjemců příspěvku na péči (-3,6 %). Mezi lety 2017 a 2022 dochází ve všech stupních PnP k posilování podílu seniorů na celkovém počtu příjemců. Nejvíce jejich podíl narostl u IV. stupně (ze 42,4 % v r. 2017 na 50,5 % v r. 2022).
- SO ORP Kadaň se řadí mezi 5 SO ORP kraje, které zaznamenaly pokles počtu příjemců PnP umístěných v pobytových zařízeních sociálních služeb (-0,8 %).
- Mírný nárůst počtu příjemců PnP využívajících terénních a ambulantních služeb (+14,4 %).
- Počty příjemců PnP, o které pečuje jiná fyzická osoba (osoba blízká) a zároveň využívají registrovanou sociální službu, poklesly o 2,6 %. SO ORP Kadaň tak je jedním ze sedmi správních obvodů, jimž počty těchto příjemců poklesly.
- Ve správním obvodu došlo ke snížení (-5,3 %) počtu příjemců PnP, o které pečuje jiná fyzická osoba (osoba blízká).

• Příspěvek na mobilitu:

- Příspěvek pobíralo v r. 2022 o 1,9 % méně osob než v r. 2017. Věková struktura příjemců se mírně liší oproti struktuře kraj – větší zastoupení podílu osob ve věkové kategorii 19–64 let (43,8 %) a nižší zastoupení 65+ osob (49,6 %) (Ústecký kraj 19–64 let ÚK 35,7 %, 65+ let 56,7 %).

• Průkaz osoby se zdravotním postižením:

- Počet držitelů všech typů průkazu OZP narostl ve všech správních obvodech Ústeckého kraje (vyjma Varnsdorfu). Nejvýrazněji se v SO ORP Kadaň zvýšil počet příjemců TP (69,1 %), dále ZTP (29 %). Počet držitelů TP se zvýšil o pouhých 3,4 %.

• Invalidní důchody:

- Data k invalidním důchodům (ID) jsou za okresy, SO ORP Kadaň spadá do okresu Chomutov.
- Všechny okresy Ústeckého kraje zaznamenaly pokles počtu příjemců ID, výjimku představují okresy Louny a Teplice, ve kterých došlo k mírnému nárůstu příjemců. V případě okresu Chomutov byl pokles druhý nejmenší.
- Sedmina všech příjemců v kraji žila v okrese Chomutov.

Tabulka 2 Příjemci příspěvků – SO ORP Kadaň, v letech 2017 a 2022

	2017	2022	Index změny (v %)
Příspěvek na péči (počet)	1544	1488	96,4
- pobytová zařízení	368	365	99,2
- terénní a ambulantní sociální služby	90	103	114,4
- fyzická osoba + využívající registrovanou sociální službu	78	76	97,4
- pečující fyzická osoba	927	878	94,7
Příspěvek na mobilitu (počet)	796	781	98,1
Průkaz osoby se zdravotním postižením (OZP)	1252	1575	125,8
- TP	178	301	169,1
- ZTP	638	823	129,0
- ZTP/P	436	451	103,4
Invalidní důchody*	5 616	5493	97,8

Pozn. Index změny = 2022/2017*100. *invalidní důchody jsou za okres Chomutov

Zdroj: MPSV 2024, vlastní výpočty

² Údaje sledovány za období 2017 až 2022.

Osoby s demencí³

- **Alzheimerova nemoc:**

- Pokles počtu pacientů s Alzheimerovou nemocí (AN) ve věku 50–64 let nastal ve všech okresech Ústeckého kraje vyjma okresu Louny). Okres Chomutov evidoval pokles o 20,6 %.
- Ve všech okresech kraje pozorován nárůst počtu pacientů s touto nemocí v seniorské věkové skupině (65 a více let). Nejvýrazněji narostl v okrese Louny (+46 %), dále v okrese Chomutov (+37 %).

- **Nedošetřená demence:**

- Okres Chomutov evidoval nárůst počtu pacientů s nedošetřenou demencí ve věku 65 a více let (14,4 %) – nárůst vykázaly všechny okresy kraje, a naopak zaznamenal snížení těchto pacientů ve věku 50–64 let (-42,9 %).

- **Alkoholem způsobená/vyvolaná demence:**

- Ve čtyřech okresech se počet pacientů ve věkové skupině 50–64 let snížil, v okrese Chomutov o 32,7 %. V seniorské skupině pacientů došlo k výraznému poklesu pacientů v okrese Chomutov (-76,7 %) – největší pokles mezi okresy.

Tabulka 3 Počet pacientů, okres Děčín, v letech 2017 a 2022

	2017	2022	Index změny (v %)
Počet pacientů s Alzheimerovou nemocí ve věku 50–64 let	34	27	79,4
Počet pacientů s Alzheimerovou nemocí ve věku 65 + let	403	551	136,7
Počet pacientů s nedošetřenou demencí ve věku 50–64 let	56	32	57,1
Počet pacientů s nedošetřenou demencí ve věku 65 + let	534	611	114,4
Počet pacientů s alkoholem způsobenou/vyvolanou demencí ve věku 50–64 let	6	4	66,7
Počet pacientů s alkoholem způsobenou/vyvolanou demencí ve věku 65 + let	3	1	33,3

Pozn. Index změny = $2022/2017 \cdot 100$.

Zdroj: NRHZS 2024, vlastní výpočty

Bydlení

- Vysoký počet i relativní podíl (na bytovém fondu, na počtu obyvatel) nově dokončených bytů, naznačující rezidenční atraktivitu území i jeho polohu stranou masivní socialistické bytové výstavby, která se týkala většiny území kraje
- 72 % bytů se nachází v bytových domech, což je v kontextu ÚK (v průměru 64 %) nadprůměrná hodnota; na bytovém fondu správního obvodu se podílela doba socialistické industrializace, ale také převaha rodinných domů v menších sídlech, včetně horské části Krušných hor
- Spíše podprůměrná vybavenost běžnou technickou infrastrukturou (vodovod, kanalizace a zejména plynofikace apod.) jako důsledek vyššího zastoupení menších sídel i perifernosti velké části území (hory, venkov, okrajové část ústecko-chomutovské aglomerace)

³ Údaje sledovány za období 2017 až 2022.

Ekonomika a trh práce

- Velmi vysoký podíl obyvatel zaměstnaných v průmyslu (43,5 % v roce 2021) a velmi nízký podíl obyvatel zaměstnaných ve službách (ve stejném roce 30 %) – tyto hodnoty jsou v rámci kraje nejvyšší, resp. nejnižší
- Spíše nižší podíl specialistů a pracovníků s vysokou kvalifikací ve struktuře pracovních sil, naopak spíše nadprůměrný podíl manuálních pracovníků se střední a nižší kvalifikací
- Relativně vysoký podíl na jedné straně živnostníků a mikropodniků (typických pro menší města a venkovská sídla), na druhé straně velkých podniků (přítomnost některých závodů navázaných na těžbu uhlí, energetiku a průmysl); nízký podíl malých podniků
- V rámci ÚK spíše nižší míra nezaměstnanosti daná relativně pestrá odvětvovou skladbou, soběstačností pracovního trhu v rámci místní výroby a služeb, doplněnou přítomností několika velkých podniků
- Značný význam cestovního ruchu jako důsledek potenciálu horské části Krušných hor (zima i léto), přítomnosti historických měst Kadaně a Klášterce nad Ohří a lázeňství v Klášterci nad Ohří

Krajina a životní prostředí

- Vysoký podíl zastavěných ploch (města, elektrárny, závody), spíše vyšší podíl lesních a travních ploch
- Podprůměrný podíl zemědělsky využívaných ploch (vč. orné půdy)
- V rámci ÚK mírně nadprůměrná ekologická stabilita krajiny, která je ale v rámci území velmi diverzifikovaná (průmyslová a zastavěná pánevní krajina vs. lesnaté horské území)

Rozmístění poskytovatelů pečovatelské služby a územní dostupnost

Na území ORP Kadaň zajišťují pečovatelskou službu 3 poskytovatelé. Tito poskytovatelé ale zajišťují pečovatelskou službu pouze pro území měst Kadaně a Klášterce nad Ohří a obce Libědice.

Území ORP Kadaň má pečovatelskou službou pokryta pouze dvě největší města, tj. Kadaň a Klášterec nad Ohří, a jednu malou obec (Libědice). Zbývající území, zahrnující 16 obcí: Mašťov, Radonice, Rokle, Vilémov, Pětipsy, Račetice, Veliká Ves, Chbany, Domašín, Perštejn, Okounov a celé území POÚ Vejprty s obcemi Vejprty, Kryštofovy Hamry, Loučná pod Klínovcem, Kovářská a Měděnec, je bez pečovatelské služby. Následující informace se tak týkají výhradně území měst Kadaň a Klášterec nad Ohří.

Tabulka 4 Souhrnný přehled za SO OPR Kadaň

Název poskytovatele, sídlo	Individuální okamžitá kapacita ^[1]	Úvazky pracovníků v přímé péči ^[2]	Území ORP pokryté PS	Časoprostorové poskytování služby
Městský ústav sociálních služeb Klášterec nad Ohří, příspěvková organizace Klášterec nad Ohří	Kapacita: 9	Úvazky: 14	Klášterec nad Ohří	Pouze Klášterec nad Ohří 7-21 hodin O víkendech a svátcích a každý den od 15.00 do 21.00 hodin je služba poskytována v okamžité kapacitě 1
Městská správa sociálních služeb Kadaň, Kadaň	Kapacita: 7	Úvazky: 11	Kadaň	Pouze Kadaň Pondělí-neděle: 7:00 - 21:00 - od 15:30- do 21:00 hod kapacita 1, o svátcích okamžitá kapacita 1
Zdravotní sestry a pečovatelky s.r.o., ^[3] Chomutov	Kapacita: 2	Úvazky: 5	Libědice	Ve všech obcích ve stejném rozsahu Pondělí-neděle: 6:30-21:00

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, MPSV (data platná 4/2024), Katalog Ústeckého kraje (data platná k 6/2024), webové zdroje jednotlivých poskytovatelů, AKČNÍ PLÁN rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na rok 2024, vlastní realizované šetření mezi poskytovateli zařazenými do Základní sítě

^[1] Pozn. Údaj platný k 7/2024, zdroj údaje Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024 platná od 01.07.2024, dostupné zde: https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1788371

^[2] Pozn. Údaj platný k 7/2024, zdroj údaje Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024 platná od 01.07.2024, dostupné zde: https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1788371

^[3] Organizace působí téměř výhradně v SO ORP Chomutov

Okamžitá kapacita pečovatelské služby

SO ORP Kadaň vykazuje průměrnou okamžitou kapacitu v porovnání s krajským průměrem (jehož hodnota činí 0,41).

Tabulka 5 Individuální okamžitá kapacita v SO ORP Kadaň a přepočet na 1000 obyv.

SO ORP	Stávající individuál ní okamžitá kapacita – ZÁKLADNÍ sítě	Stávající individuál ní okamžitá kapacita – MIMO ZÁKLADNÍ sítě	Celková individuál ní okamžitá kapacita za SO ORP	Počet obyv. k 31.12.2022	Přepočet kapacit y na 1000 obyvatel	Přepočet kapacity v Základní síti na 1000 ob.
Kadaň	16	0	16	43400	0,37	0,37
CELKEM ZA KRAJ	314	23	337	812200	0,41	0,39

Zdroj: Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024, verze platná k 1. 7. 2024; Registr poskytovatelů sociálních služeb, MPSV (data platná 4/2024); Katalog Ústeckého kraje (data platná k 6/2024); webové stránky poskytovatelů PS; vlastní výpočet

Výše úvazků pečovatelské služby v přímé péči

SO ORP Kadaň vykazuje ve výši úvazků pracovníků v přímé péči na 1000 obyvatel hodnoty odpovídající krajskému průměru (jehož hodnota pro všechny registrované služby činí 0,56).

Tabulka 6 Výše úvazků pracovníků v přímé péči v SO ORP Kadaň (včetně přepočtu na 1000 obyv.)

SO ORP	Úvazky pracovníků v přímé péči – ZÁKLADNÍ sítě	Úvazky pracovníků v přímé péči – MIMO ZÁKLADNÍ sítě	Úvazky pracovníků v přímé péči – CELKEM KRAJ	Přepočet úvazků v ZÁKLADNÍ SÍTI na 1000 ob. SO	Přepočet úvazků na 1000 ob. SO	Počet obyv. 31.12.2022
Kadaň	25	0	25	0,58	0,58	43400
CELKEM KRAJ	434,77	19,39	454,16	0,54	0,56	812200

Zdroj: Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024, verze platná k 1. 7. 2024; Registr poskytovatelů sociálních služeb, MPSV (data platná 4/2024); Katalog Ústeckého kraje (data platná k 6/2024); webové stránky poskytovatelů PS; vlastní výpočet